

wordt aan dien eisch voldaan, dan is zij ook ontzaglijk in haar voortbrenging. Zoo vertoonen Rodin's scheppingen een wonderbaarlijke, nimmer in herhaling vervallende verscheidenheid; en slechts een waar genie was in staat een dergelijke reeks van de meest uiteenlopende onderwerpen te omvatten, die bij Rodin onwillekeurig doen denken aan een Shakespeare.

Denkt men aan de prachtige paarden op het voetstuk van het standbeeld van Nancy; aan het ruitersbeeld van Lynch *); de kinderfiguren zoowel als de oude vrouwen; de vele busten naar het leven zoowel als de menigvuldige allegorische voorstellingen; de uitbeelding van alle mogelijke menschelijke affecten enz., dan is men geneigd uit te roepen: die man kan alles weergeven, niets is hem onmogelijk, — gelijk wij hetzelfde denken bij een Rembrandt, die zoowel Bijbelsche tafereelen als landschappen, meesterlijk gelijkende portretten als een gevilden os wist te schilderen, en alles op onovertrefbare wijze. Slechts aan godbegenadigde genieën is een dergelijke veelzijdigheid beschoren.

Ook bij Rodin is de rijkdom van ingevingen zóó overweldigend, dat hij geen tijd heeft ze alle uit te werken, waar er voortdurend nieuwe op hem toestroomden. Aan verschillende beelden is hij tegelijk bezig en het duurt dikwijls jaren, voordat er een geheel voltooid het atelier verlaat. Die wijze van werken hangt samen met de intellectualiteit dier scheppingen, in welke hij denkbeelden zocht te vertolken en wier conceptie geruimen tijd ernstig en nauwgezet door hem werd overdacht, getuige een Burgers van Calais, Balzac, Victor Hugo en Hellepoort. Bij gedeelten werden die beeldgroepen langzamerhand door hem afgewerkt; en het is daarom niet verwonderlijk, dat hij gewoonlijk lang op de hem gedane bestellingen deed wachten, te meer waar hij zelf niet spoedig voldaan was over zijn werk, waarin hij de hoogste volmaaktheid zocht te bereiken. Toen een jeugdige collega hem eens zijn teleurstelling betuigde, in drie jaren studie nog niet alle moeilijkheden te hebben overwonnen, zeide Rodin: „Moi, il y a bientôt cinquante, et je ne crois pas être arrivé à tout savoir.”

Gelijk gezegd, Rodin's beeldwerken zijn de vrucht van langdurig nadenken. Hij zelf getuigde eens, dat hij wel een jaar zou noodig hebben om een zijner scheppingen volledig uit te leggen. Maar nevens die wel-doordachtheid vertolken die scheppingen ook een sterke gepassioneerdeheid, die zich bovenal uit in weergegeven bewegingen. Zijn kunst is van een dynamisch, niet van een statisch karakter. Het menschelijk

*) Merkwaardig is het overigens, dat behalve de paarden in deze beide monumenten en verder nog een gewonden leeuw, Rodin zich blijkbaar heel niet aangetrokken gevoelde tot de uitbeelding van dieren, geheel in tegenstelling van Barye. Vermocht hij daarin wellicht niet genoeg zieleleven te herkennen; was zijn liefde voor de dieren te gering of vereischten dezen te bijzondere begaafdheden? Een verklaring van dit verschijnsel en eene beantwoording van die vragen, die trouwens niet eenmaal gedaan werden, heb ik bij de gespreksvoerders met Rodin niet kunnen ontdekken.